

Takterassens balustrad är gjord i mässing och Ekebergsmarmor. Överliggarna består av massiva block som mäter 30 x 50 centimeter i omfång och 2–3 meter i längd.

Starkare identitet

Med den senaste ombyggnaden har Skären 9 i Stockholm fått en mer enhetlig karaktär, både i förhållande till sig självt och till omgivande kvarter. Stenvalet och stenarbetena har spelat en nyckelroll.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **GENERAL ARCHITECTURE & HUFVUDSTADEN**

Skären 9 vid Norrmalmstorg i centrala Stockholm, i korsningen Smålandsgatan/Norrandsgatan, har varit i Hufvudstadens ägo sedan 1917. Nuvarande byggnad uppfördes 1984, ritad av Uhlin & Malm. År 1999 tillkom en utbyggnad på gården, ritad av Sune Malmquist. Nu byggs byggnaden om med tillägg av General Architecture.

Med den nya påbyggnaden i två våningsplan mot gatan har fastigheten utökats med 2 900 kvadratmeter, till totalt 16 600 kvadratmeter. Merparten av ytan upptas av kontor, men fastigheten rymmer även butiker, garage och biutor. Den advokatbyrå som har varit den

dominerande hyresgästen genom åren och flyttar nu även in i påbyggnaden.

LÅGERHUGGEN EKEBERGSMARMOR pryder sedan tidigare byggnadens fasad. Den nya Ekebergsmarmorn är bearbetad för att gå i samma stil i fasaden mot gatan, medan den har fått en polerad yta mot innergården.

Men de nya stenarbetena omfattar inte bara fasaden. Invändigt är det kalksten från Borghamn i trappor och trapphus, samma kalksten återkommer utvändigt i en hyvlad bearbetning på terrassytor. I fönsterbeklädnaderna hittar man klassisk Carraramarmor.

– För en långsiktig fastighetsägare är sten ett både underbart och hållbart material. Och när vi gör förändringar vill vi så klart både ta till vara byggnadens befintliga årsringar och tillföra nya värden, säger Hufvudstadens projektchef Karl Palm.

Borghamnsten har levererat cirka 165 ton sten till projektet.

– Dessutom har den befintliga fasaden tvättats och all gammal fog är utbytt. Totalt rör det sig om cirka fem kilometer fog som bytts ut. Allt för att hitta tillbaka till stenens ursprungliga nyanser.

Just processen med att hitta ”rätt sten” har varit gedigen, betonar Karl Palm.

– Vi har arbetat med provbitar för att komma rätt, både när det gäller nyansen och bearbetningar.

EN STOR TEKNISK utmaning har varit att förena den gamla stommen i fasaden med den nya.

– Den nya byggnadsvolymen är rakare än den gamla betongstommen. Alla måttkedjor måste hänga med hela vägen, annars blir det inte rätt när man kommer till slutet. Det har krävt ett gott samarbete och en kollektiv intelligens hos alla inblandande, från beställare till entreprenör.

General Architecture är ansvariga arkitekter för ombyggnationen. I en beskrivning av projektet konstaterar man att uppdraget är en balansgång där den typiska 80-talsarkitekturen och arvet efter Uhlin & Malm ska förvaltas och förnyas i förhållande både till byggnaden själv och till de omgivande kvarteren. Fasaderna och byggnaderna kring Norrmalmstorg har genom historien gått mot en mer likartad höjd, som Skåren 9 är sist ut att ansluta sig till.

Samtidigt betonas att gatulivet i just dessa kvarter blivit mer levande under senare decennier, vilket ger byggnaderna fler möjligheter, inte minst kommersiellt.

UTVÄNDIGT HAR Huset tidigare närmast haft en tudelad personlighet.

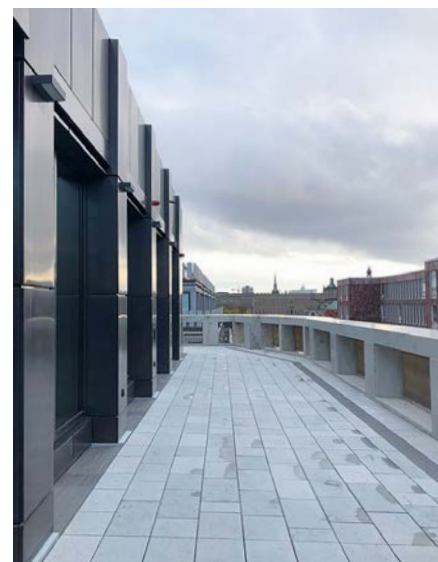
– Den ena fasaden formades för att ansluta till Norrmalmstorgs palatsvärld, och den andra till Norrlandsgatans lägre, mer prosaiska karaktär som blivit allt mer levande och befolkad sedan 2000-talets början, säger Josef Eder, ansvarig arkitekt vid General Architecture.

Det är fortfarande den ursprungliga arkitektens karaktär som sätter tonen för byggnaden, betonar han.

– Tanken har varit att bygga vidare på den, samtidigt ska påbyggnaden skapa ett nytt helhetsintryck som ger hela byggnaden en mer sammanhållen karaktär, inte minst för att den numera är en del av två palatsgator. Vi har till exempel ändrat byggnadens röda terrakottaputs till en mer ljusgrå kulör som ligger i linje med Ekebergsmarmorn.

ENLIGT JOSEF EDER föregicks stenvalet av en omfattande diskussion om marmor som fasadmateriäl.

– Det finns som alltid vissa frågetecken kring hållbarheten med just marmor i fasad, men den svenska Ekebergs-

Polerad Ekebergsmarmor i fasaden mot gården (bilden högst upp), och hyvlad Borghamnsskalksten på terrassen (ovan).

◀ Ny Ekebergsmarmor med spårmonster som harmoniserar med den befintliga lågerhuggna fasaden mot gatan.

marmorn har ju visat sig vara en marmor med fantastiskt bra beständighet.

Han lyfter även fram stenens olika uttrycksformer.

– Med den nya terrassen och balustraden i marmor får byggnaden, på klassiskt manér, ett starkt avslut. Medan den polerade ytan på innergårdens fasader förstärker en tydlig rums känsla. ■

Projekt: Skåren 9, Stockholm.

Beställare: Hufvudstaden.

Arkitekt: General Architecture.

Stenleverantör: Borghamnsten och Borghamns Stenförädling.

Stenentreprenör: Stenentreprenader i Hesselholm med flera.